

Члан 52.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу у року од 8 дана од дана његовог објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 22/15
23. априла 2015. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

Анекс

Правилника о спровођењу Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности

У складу са чланом 6. овог Правилника, а на темељу Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 47/14), у даљем тексту наведене државе, које су државе чланице Европске уније, Европског економског простора, те Радне групе за финансијске мјере против прања новца и које су дужне да усвоје законске прописе и процедуре у финансијском сектору, који су у складу са препорукама FATF-а у погледу прања новца и финансирања тероризма, могу се у сврху овог закона сматрати државама које су прихватиле међународне стандарде за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности, а који су исти или строжији од оних који су у примјени у Босни и Херцеговини.

<i>Аргентина</i>	<i>Македонија</i>
<i>Аустралија</i>	<i>Мађарска</i>
<i>Аустрија</i>	<i>Мексико</i>
<i>Албанија</i>	<i>Низоземска</i>
<i>Белгија</i>	<i>Њемачка</i>
<i>Бразил</i>	<i>Норвешка</i>
<i>Бугарска</i>	<i>Нови Зеланд</i>
<i>Кина</i>	<i>Пољска</i>
<i>Црна Гора</i>	<i>Португал</i>
<i>Чешка</i>	<i>Румунија</i>
<i>Данска</i>	<i>Руска Федерација</i>
<i>Индија</i>	<i>Сингапур</i>
<i>Естонија</i>	<i>Сједињене Америчке Државе</i>
<i>Финска</i>	<i>Словачка</i>
<i>Француска</i>	<i>Словенија</i>
<i>Грчка</i>	<i>Шпанија</i>
<i>Хрватска</i>	<i>Србија</i>
<i>Ирска</i>	<i>Шведска</i>
<i>Исланд</i>	<i>Швајцарска</i>
<i>Италија</i>	<i>Турска</i>
<i>Јапан</i>	<i>Уједињено Краљевство</i>
<i>Јужна Африка</i>	
<i>Јужна Кореја</i>	
<i>Канада</i>	
<i>Латвија</i>	
<i>Литванија</i>	

На основу члана 17. и члана 22. став 1. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), и члану 85. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 47/14), на приједлог Министарства сигурности Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 4. сједници одржаној 23. априла 2015. године, донijело је

PRAVILNIK

O PROVOĐENJU ZAKONA O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

POGLAVLJE I - OPĆE ODREDBE

Члан 1.

(Предмет Правилника)

- Ovim Pravilnikom se detaljnije propisuju kriteriji za izradu smjernica za procjenu rizika, informacija, podataka i dokumenata neophodnih za identifikaciju klijenata i transakcija, informacija, podataka i dokumenata koji će biti prosljeđeni Finansijsko-obavještajnom odjelu Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljem tekstu: FOO), te se definišu pokazatelji za sumnjive transakcije, definiše detaljno šta se podrazumijeva pod povezanom transakcijom, propisuje uslove i procedure za izuzeće od izvještavanja o velikim i povezanim gotovinskim transakcijama FOO-u, te načine i rokove za izvještavanje FOO-u.
- Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu u Jedinvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", бр. 11/05, 58/14 и 60/14) и пропису донесеном на основу Правила без дискриминације се односе и на мушкарце и на жене.

POGLAVLJE II - SMJERNICE ZA PROVJERU RIZIKA

Члан 2.

(Pisani interni program za procjenu rizika - uslovi i sadržaj)

- Obveznici će u skladu sa članom 5. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Службени гласник БиХ", број 47/14) (у даљњем тексту: Закон) усвојити писани interni program kojim će se одредити нивои ризика група кlijenata или појединачног кlijenta, њихово географско подручје рада, пословни однос, трансакција, производ или услуга, начин њиховог пружања кlijentu, нова технолошка достигнућа у вези са могућом злоупотребом у сврху прања новца и финансирања терористичких активности у складу са овим Правилником и смјерницама од стране FOO и надлежног надзорног органа.
- Обвезник ће у писани interni program такође укључити методу за:
  - smanjenje procijenjenih rizika;
  - praćenje promjena rizika;
  - evidentiranje odluka vezanih za veći ili manji rizik za grupe klijenata или појединачног кlijenta, његово географско подручје рада, пословни однос, трансакцију, производ или услугу, начин њиховог пружања кlijentu, нова технолошка достигнућа, разлоге за ову процјену и активности које су подузете у вези са већим или мањим ризиком;
  - praćenje efektivnosti i provedbe programa;
  - osiguravanje da se interni program vezan za procjenu rizika uvrsti u internu obuku obveznika.

Члан 3.

(Pisani interni program za procjenu rizika - primjena redovne, pojednostavljene или pojačane identifikacije)

Обвезник ће на основу процјене ризика одредити да ли да примјенjuje редовну, pojačану или поједностављену идентификацију и праћење активности кlijenta у складу са одредбама Poglavlja II. Zakona.

Član 4.

(Veći rizik - pokazatelji vezani za geografsku lokaciju)

- (1) Obveznik će primijeniti pojačane mjere identifikacije i praćenja aktivnosti klijenta ako klijent može predstavljati veći rizik po pitanju pranja novca i finansiranja terorizma ili svoje sjedište ima u zemlji:
  - a) koja je predmet sankcija, embarga ili sličnih mjera Ujedinjenih nacija ili mjera drugih međunarodnih organizacija kojima se Bosna i Hercegovina pridružila;
  - b) koja je označena od strane Financial Action Task Force on Money Laundering (Radna grupa za finansijske mjere protiv pranja novca) (u daljem tekstu: FATF) ili druge međunarodne organizacije kao zemlja kojoj nedostaju međunarodno prihvaćeni standardi za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
  - c) koja je označena od strane FATF ili druge međunarodne organizacije kao zemlja koja finansira ili daje podršku terorističkim aktivnostima, koja ima određene terorističke organizacije koje djeluju u njoj;
  - d) koja je označena od strane vjerodostojnog izvora kao zemlja u kojoj postoji značajan obim korupcije;
  - e) koja je u procjeni nadležnih međunarodnih organizacija poznata po proizvodnji ili dobro organiziranoj i razvijenoj trgovini drogom;
  - f) koja je poznata kao finansijski / poreski raj;
  - g) koja je poznata kao *off shore* finansijski centar.
- (2) Obveznik će primijeniti mjere pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta i u slučaju kada od FOO-a dobije obavještenje o slabostima Sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u zemlji u kojoj klijent ima sjedište.

Član 5.

(Manji rizik - pokazatelji vezani za geografsku lokaciju)

- (1) Obveznici mogu smatrati da klijent naveden u članu 29. tačka b) Zakona koji ima sjedište u zemlji propisanoj u članu 6. ovog Pravilnika predstavlja manji rizik u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti.
- (2) Obveznik može primijeniti pojednostavljenu identifikaciju i praćenje aktivnosti takvog klijenta.

Član 6.

(Zemlje koje imaju zadovoljavajuće propise za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti)

- (1) Za svrhe ovog Pravilnika se može smatrati da zemlje navedene u Aneksu ovog pravilnika koje su zemlje članice Evropske unije (u daljnjem tekstu: EU), Evropskog ekonomskog prostora (u daljnjem tekstu: EEA) ili FATF, te koje imaju obavezu donošenja zakona i procedura za finansijski sektor u skladu sa direktivama EU i preporukama FATF-a u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma imaju međunarodno prihvaćene standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji su ekvivalentni ili strožiji od onih koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.
- (2) Zemlje iz člana 4. ovog Pravilnika ne mogu biti uvrštene u Aneks iz stava (1) ovog člana.
- (3) Aneks je sastavni dio ovog Pravilnika.

Član 7.

(Obaveza ažuriranja liste zemalja)

- (1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine će na prijedlog Ministra sigurnosti Bosne i Hercegovine, a na osnovu preporuke FOO-a ažurirati listu zemalja navedenih u članu 6. ovog Pravilnika.

- (2) FOO će po saznanju da određena zemlja koja se već nalazi na listi zemalja, više ne ispunjava uslove iz člana 6. ovog Pravilnika, odmah obavijestiti obveznike.

Član 8.

(Veći rizik - pokazatelji vezani za poslovanje i transakcije)

- (1) Obveznik će smatrati da veći rizik po pitanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti može predstavljati klijent koji vrši transakcije pod neobičnim okolnostima, kao što su:
  - a) značajna i neobjašnjena geografska udaljenost između lokacije klijenta i institucije uključene u transakciju;
  - b) često i neobjašnjeno premještanje računa između različitih finansijskih institucija;
  - c) često i neobjašnjeno prenošenje sredstava između finansijskih institucija u raznim geografskim lokacijama;
  - d) uplata novčanih sredstava sa računa stranke, odnosno isplata novčanih sredstava na račun stranke, koji je različit od računa koji je stranka navela pri utvrđivanju identifikacije, odnosno, preko kojeg se uobičajeno posluje ili je poslovalo (posebno ako se radi o prekograničnoj transakciji);
  - e) poslovni odnosi koji uključuju stalne ili velike uplate novčanih sredstava sa računa stranke, odnosno prema kreditnoj ili finansijskoj instituciji u državi koja nije članica FATF-a, odnosno u državi koja nema zadovoljavajuće propise, odnosno međunarodno prihvaćene standarde oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
  - f) transakcije namijenjene osobama sa prebivalištem ili sjedištem u državi koja je poznata kao finansijski odnosno poreski raj ili kao *off shore* finansijski centar;
  - g) poslovni odnosi u korist osoba ili subjekta koji se nalaze na popisu osoba ili subjekata protiv kojih su na snazi mjere, sankcije, embarga UN-a;
- (2) Obveznik će, pored onoga što je navedeno u čl. 24. (Korespondentni odnos sa kreditnim institucijama sa sjedištem u inostranstvu), 27. (Politički i javno eksponirana lica) i 28. (Određivanje i utvrđivanje identiteta bez fizičkog prisustva klijenta) Zakona, također uzeti u obzir da veći rizik po pitanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti može predstavljati klijent:
  - a) čija struktura ili priroda otežava određivanje pravog vlasnika ili pravo lice koje vrši kontrolu;
  - b) čije poslovanje uključuje obimnu gotovinu (i ekvivalente gotovine);
  - c) čije poslovanje, iako obično ne uključuje obimnu gotovinu, proizvodi znatne iznose gotovine za određene transakcije;
  - d) koji je domaće ili strano pravno ili fizičko lice opisano u članu 4. ovog Pravilnika, posebno kada se radi o prekograničnom poslovanju;
  - e) koji je računovođa, advokat ili drugi stručnjak koji ima račune u finansijskoj instituciji i predstavlja svoje klijente;
  - f) koji koristi posrednike koji ne podliježu odgovarajućim zakonima za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma i koji se ne nalaze pod adekvatnim nadzorom;
  - g) koji je domaće politički eksponirano lice;
  - h) vrši neuobičajene transakcije iz člana 26. Zakona;
- (3) Obveznik će razmotriti primjenu pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta, ukoliko Pravilnikom već nije definisano da ovi klijenti moraju biti tretirani kao klijenti visokog nivoa rizika.

Član 9.

(Manji rizik - pokazatelji vezani za poslovanje i transakcije)

- (1) Obveznik može uzeti u obzir da niži rizik u vezi sa primanjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti predstavljaju:
  - a) proizvodi vezani za dugoročnu štednju;
  - b) finansijska aktivnost koja se vrši povremeno ili u veoma ograničenom obimu;
- (2) Obveznik može primijeniti pojednostavljenu identifikaciju i praćenje takvih poslova i transakcija.

Član 10.

(Veći rizik - trgovina novčanicama, plemenitim metalima i drugim proizvodima koji daju anonimnost)

- (1) Obveznik može uzeti u obzir da veći rizik po pitanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti može predstavljati klijent:
  - a) čije usluge uključuju trgovinu i dostavu novčanica i plemenitih metala;
  - b) čiji proizvodi pružaju veću anonimnost ili se mogu lako prenijeti preko međunarodnih granica, kao što je internet bankarstvo, kartice sa pohranjenom vrijednošću, međunarodni elektronski prijenosi novca, privatne investicijske kompanije i zaklade;
- (2) Obveznik će razmotriti primjenu pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta.

Član 11.

(Razmatranje transakcija većeg rizika za izvještaje o sumnjivim transakcijama (STR))

- (1) Obveznik može uzeti u obzir transakcije većeg rizika definisane u čl. 4., 8. i 10. ovog Pravilnika kao sumnjive transakcije u skladu sa definicijom u članu 3., tačka b) Zakona, te će uzeti u obzir primjenu pojačane identifikacije i praćenja takvih transakcija.
- (2) Obveznik će također uzeti u obzir izvještavanje o takvoj transakciji, klijentu ili osobi FOO-u, u skladu sa članom 38. Zakona.

POGLAVLJE III - SMJERNICE ZA POKAZATELJE SUMNJIVIH TRANSAKCIJA

Član 12.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - opći pokazatelji)

Opći pokazatelji koji bi kod obveznika trebali izazvati sumnju u kontekstu izrade procjene rizika iz člana 5. Zakona i sačinjavanja liste pokazatelja iz člana 47. Zakona:

- a) Klijent ne želi da mu se pismene obavijesti šalju na kućnu adresu;
- b) Klijent ostavlja dojam da posjeduje račune kod nekoliko finansijskih institucija na jednom geografskom području, a bez očiglednog razloga;
- c) Klijent koristi jednu adresu, ali često mijenja pravna i fizička lica koja borave na toj adresi;
- d) Klijent koristi poštanski pretinac ili neku drugu vrstu adrese za primanje poštanskih pošiljki, umjesto adrese ulice, kada to nije norma na tom geografskom području;
- e) Klijent počinje obavljati česte novčane transakcije velikih iznosa, što nije bila uobičajena aktivnost tog klijenta u prošlosti;
- f) Klijent obavlja novčane transakcije konzistentno zaokruženih i velikih iznosa (npr, KM 20.000, KM 15.000, KM 9.900, KM 8.500 itd.);
- g) Klijent stalno obavlja novčane transakcije koje su malo ispod praga iznosa za koje postoji obaveza identifikiranja odnosno prijavljivanja;
- h) Klijent obavlja transakciju u iznosu koji je neuobičajen u poređenju sa iznosima prijašnjih transakcija;

- i) Klijent traži od obveznika da zadrži ili izvrši transfer velike sume novca ili drugih sredstava, kada je ova vrsta aktivnosti neuobičajena za klijenta;
- j) Transakcije čija struktura ukazuje na neku protuzakonitu svrhu, čija je poslovna namjena nejasna, ili se čini iracionalnom sa poslovnog stajališta;
- k) Transakcije koje uključuju podizanje sredstava nedugo nakon što su ista deponovana kod obveznika (računi za propisane rezerve nefinansijskih institucija), pod uslovom da se trenutno podizanje takvih sredstava ne može opravdati poslovnom aktivnošću klijenta;
- l) Transakcije kod kojih je razlog zbog kojeg je klijent odabrao određenog obveznika ili poslovnicu obveznika za obavljanje svoje transakcije nejasan;
- m) Transakcije koje za rezultat imaju znatnu, ali neobjašnjivu, aktivnost na računu koji je prethodno bio uglavnom neaktivan;
- n) Transakcije koje ne odgovaraju saznanju i iskustvu obveznika o klijentu i navedenoj svrsi poslovnog odnosa;
- o) Klijenti koji dostave lažne ili varljive informacije obveznicima, ili odbiju, bez uvjerljivog razloga, da dostave informacije i dokumente koji su potrebni i koji se rutinski dostavljaju, a vezani su za relevantnu poslovnu aktivnost;
- p) Klijent zahtijeva pretjeranu likvidnost u svom poslovnom odnosu;
- r) Osiguravanje (zaloz, garancije) od strane trećih lica koja su nepoznata banci, koja nemaju očiglednu afilijaciju sa klijentom, i koja nemaju uvjerljive i očigledne razloge da pružaju takve garancije;
- s) Transferi velikih suma novca, ili česti transferi, u ili iz država koje su poznate po proizvodnji nedopuštenih droga;
- t) Klijent je jako nervozan bez očiglednog razloga;
- u) Klijent je došao u društvu, prati ga se i/ili promatra;
- v) Klijent donosi novac koji prelazi iznose koji, u skladu sa Zakonom, zahtijevaju identifikaciju i/ili prijavljivanje, a koji klijent nije prebrojao, izuzev ako je to (nebrojanje) uobičajeno u poslovanju klijenta;
- z) Neočekivano plaćanje nenaplativog kredita bez uvjerljivog objašnjenja;
- aa) Klijent nastoji da izbjegne pokušaje obveznika da ostvari lični kontakt;
- bb) Klijent obveznika je bio predmet gonjenja za krivično djelo;
- cc) Transferi velikih iznosa u inozemstvo sa računa klijenta u slučaju da saldo na računu potiče od mnogobrojnih polaganja gotovine na različite račune klijenata kod jedne ili više banaka;
- dd) Klijent neuobičajeno dobro poznaje zakonske propise u vezi sa prijavljivanjem sumnjive transakcije, brzo potvrđuje da novčana sredstva potiču iz zakonitih izvora.

Član 13.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - bankovni računi)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se konkretno na transakcije na i preko bankovnih računa:

- a) Otvaranje računa od strane klijenta čija se adresa nalazi izvan lokalnog servisnog područja, bez očiglednog razloga;
- b) Račun sa velikim brojem depozita malih iznosa i malim brojem podizanja velikih iznosa novca;

- c) Sredstva koja su bila deponovana na nekoliko računa, potom konsolidovana na jedan, te transferirana van države;
- d) Klijent često koristi veliki broj lokacija za deponovanje izvan lokacije njegove matične poslovnice;
- e) Klijent obavlja višestruke transakcije na isti dan, kada to nije norma za tog specifičnog klijenta;
- f) Aktivnost po računu daleko premašuje aktivnost koja je predviđena u vrijeme otvaranja računa;
- g) Neaktivni račun koji se odjednom počne aktivno koristiti;
- h) Neobjašnjeni transferi između različitih računa firme klijenta;
- i) Višestruki depoziti na račun klijenta od strane trećih lica;
- j) Transferi prema drugoj banci bez dostavljanja detalja o korisniku;
- k) Davanje polise osiguranja, garancije ili bankovnih garancija za kredite trećih lica, a koji nisu dogovoreni u skladu sa tržišnim uslovima;
- l) Veliki broj osoba deponuje novčana sredstva na jedan račun;
- m) Podizanje novčanih sredstava nedugo nakon što su ista položena na račun (račun za propisane rezerve nefinansijskih institucija);
- n) Posjedovanje dionica nekotiranih firmi u fiducijarnom svojstvu, o čijem poslovanju banka nema nikakvih informacija;
- o) Klijent zahtijeva zatvaranje računa i otvaranje novih računa na svoje ime, ili na ime člana porodice, a bez ostavljanja pisanog traga;
- p) Klijent zahtijeva potvrde o neizvršenim gotovinskim isplatama ili dostavljenim garancijama, nakon čega odmah deponira ta sredstva u istoj banci;
- r) Klijent zahtijeva puštanje platnih naloga sa netačnim podacima o pošiljaocu doznake;
- s) Klijent zahtijeva da se određena plaćanja usmjere preko nostro računa finansijskih institucija ili nekih drugih računa umjesto vlastitog;
- t) Zahtjev klijenta da prihvati ili evidentira u račune kolateral za kredit koji nije u skladu sa poslovnom stvarnošću, ili da odobri fiducijarne kredite za koje je fiktivni kolateral evidentiran u računima.

Član 14.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - područja izvan Bosne i Hercegovine)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na transakcije koje uključuju područja izvan Bosne i Hercegovine:

- a) Klijent i druge strane u transakciji nemaju očigledne veze sa Bosnom i Hercegovinom;
- b) Transakcija prelazi nekoliko međunarodnih granica;
- c) Transakcija uključuje državu u kojoj bi proizvodnja nedopuštenih droga ili njihov izvoz mogli biti rasprostranjeni;
- d) Transakcija uključuje državu ili teritoriju u kojoj ne postoji efektivan sistem sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- e) Transakcija uključuje državu koja je poznata po vrlo tajnovitom zakonodavstvu o poslovanju banaka i privrednih subjekata; izuzev ako se radi o državama koje su prihvatile međunarodne standarde o sprečavanju pranja novca;
- f) Transakcija uključuje državu o kojoj se zna, ili za koju se sumnja, da pomaže aktivnosti pranja novca ili da podržava terorizam.

Član 15.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - off shore)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na transakcije u vezi sa *off shore* poslovnim aktivnostima:

- a) Akumulacija velikih iznosa sredstava na računu koji ne odgovaraju poznatom poslovnom prometu klijenta, te naknadni transferi na inostrani/e račun(e);
- b) Krediti za ili od *off shore* firmi;
- c) Neobjašnjeni brzi elektronski transferi sredstava od strane klijenta.

Član 16.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - lične transakcije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na lične transakcije:

- a) Klijent ostavlja dojam da posjeduje račune kod nekoliko finansijskih institucija na jednom geografskom području;
- b) Klijent vrši jedan ili više novčanih depozita na generalni račun strane korespondentne banke;
- c) Klijent prometuje velikim iznosima novca preko kreditne kartice;
- d) Klijent želi da mu se kreditne i debitne kartice pošalju na adresu u zemlji ili inostranstvu koja nije njegova ili njena adresa;
- e) Klijent ima veliki broj računa i deponuje gotovinu na svaki od njih, koja zajedno predstavlja veliku sumu novca;
- f) Klijent često deponuje sredstva koristeći automatske bankovne mašine, (tamo gdje je ova usluga na raspolaganju), koja su tek ispod praga za identifikaciju ili prijavljivanje;
- g) Treće strane vrše gotovinske uplate ili polažu čekove na kreditnu karticu klijenta;
- h) Mijenjanje velikog broja novčanica malih apoena (stranih i domaćih) za novčanice velikih apoena;
- i) Pribavljanje instrumenata na donosioca fizičkom dostavom;
- j) Klijent nikada nije bio u radnom odnosu, a raspolaže značajnim sredstvima na računu;
- k) Politički ili javno eksponirano lice, članovi njegove porodice ili saradnici kontinuirano polažu gotovinu u značajnim iznosima s tim da je porijeklo novca nepoznato ili se ne može utvrditi.

Član 17.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - korporativne i poslovne transakcije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na korporativne i poslovne transakcije:

- a) Računi se koriste za uplatu ili isplatu velikih iznosa, ali ne prikazuju gotovo nikakve uobičajene aktivnosti poslovanja, kao što su isplate plata, faktura, itd.;
- b) Promet sredstvima preko korporativnog računa uglavnom se obavlja u gotovini, a ne u vidu zaduživanja i potraživanja, koji je uobičajen za poslovanje privrednih subjekata;
- c) Klijent plaća u gotovini ili deponira gotovinu kako bi pokrio bankovne mjenice, novčane transfere ili druge prenosive i utržive novčane instrumente;
- d) Klijent polaže veliki broj naočigled nepovezanih depozita na nekoliko računa, i često vrši transfer velikog dijela sredstava na jedan račun, u istoj banci ili negdje drugdje;
- e) Klijent konzistentno podiže velike sume novca sa računa na koji je upravo dospio veliki i neočekivani iznos sredstava iz inostranstva;

- f) Mala firma koja je smještena na jednoj lokaciji vrši uplate na isti dan u različitim poslovnica na širokom geografskom području, što se ne čini praktičnim za poslovanje;
- g) Dolazi do značajnog povećanja uplata gotovine ili prenosivih instrumenata od strane firme koja nudi profesionalne konsultantske usluge, naročito ako se u kratkom vremenu izvrši transfer depozita;
- h) Klijent želi da mu se kreditne i debitne kartice pošalju na adresu u državi ili inostranstvu, a koje nisu adresa firme klijenta;
- i) Dolazi do očiglednog povećanja obima transakcija preko računa sa značajnim promjenama bilansa računa, a što ne odgovara uobičajenim poslovnim aktivnostima koje idu preko računa klijenta;
- j) Korištenje kreditnih instrumenata koje, iako uobičajeno u međunarodnoj trgovini, ne odgovara poznatom poslovanju klijenta;
- k) Transakcije između privatnog i poslovnog računa firme koje ne ukazuju na jasnu ekonomsku opravdanost;
- l) Klijent transferira sredstva na račun u zemlji sa kojom njegova firma nema poslovnih veza ili prima doznake od poslovnih subjekata sa kojima nema poslovne veze;
- m) O transakcijama nema nikakvih dokaza (o pošiljaocu) ili se za transakciju pruža dokaz koji ne odgovara SWIFT poruci i drugim podacima za plaćanje (Ugovor, faktura, profaktura, aneks ugovora itd.).

Član 18.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - elektronski transferi novčanih sredstava)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji šalju ili primaju elektronske transfere novčanih sredstava:

- a) Klijent vrši transfere velikih suma novca u inostranstvo, uz instrukcije stranom licu u inostranstvu da isplatu izvrši u gotovini;
- b) Klijent prima velike sume novca iz inostranstva putem elektronskog transfera sredstava, uz instrukcije ili plaćanje u gotovini;
- c) Klijent šalje sredstva u inostranstvo bez mijenjanja valute;
- d) Čelni ljudi firme odmah uklanjaju velike transfere iz inostranstva;
- e) Iznosi elektronskih transfera ne odgovaraju uobičajenim poslovnim transakcijama tog klijenta;
- f) Klijent obavlja transakcije koje uključuju države koje su poznate po proizvodnji ili izvozu nedopuštenih droga, ili kao tranzitne tačke za opojne droge;
- g) Klijent obavlja transakcije koje uključuju države koje su poznate po vrlo tajnovitoj pravnoj praksi poslovanja banaka i privrednih subjekata; izuzev ako se radi o državama koje su prihvatile međunarodne standarde o sprečavanju pranja novca;
- h) Klijent obavlja elektronske transfere novčanih sredstava prema zonama slobodne trgovine ili *off shore* zonama, kada takva aktivnost nije u skladu sa poslovanjem klijenta;
- i) Klijent prima značajan iznos sredstava preko elektronskih kartica koje su povezane sa računima klijenta, za plaćanje i podizanje gotovine.

Član 19.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - krediti)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji odobravaju kredite:

- a) Klijent iznenada i neočekivano otplati problematičan kredit, bez odgovarajućeg opravdanja;
- b) U kreditne transakcije se ulazi u situacijama gdje klijent već posjeduje znatna sredstva i gdje kreditna transakcija nema ekonomskog smisla, odnosno, pravna osoba podnosi zahtjev za kredit usprkos činjenicama da pokazatelji ekonomskog i finansijskog stanja ne ukazuju na potrebu klijenta za kreditom, a potom se sredstva iz kredita prebacuju na račune u *off shore* banci ili u korist treće strane ili se koriste nenamjenski;
- c) Polaganje većeg iznosa gotovine kao depozita za dobijanje kredita a potom neočekivani zahtjev klijenta da kredit otplati prije roka.

Član 20.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - korištenje sefova u bankama)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji pružaju uslugu korištenja sefa:

- a) Klijent nema uspostavljen neki drugi poslovni odnos sa bankom;
- b) Klijent često dolazi i koristi sef;
- c) Sef koristi samo osoba koja je u ugovoru o zakupu sefa navedena kao ovlaštena osoba za korištenje i ta ovlaštena osoba zahtjeva otkazivanje ugovora o korištenju sefa prije isteka ugovora;
- d) Klijent koristi više sefova;
- e) Klijent je jako nervozan prilikom identifikacije.

Član 21.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - životno osiguranje)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji daju životno osiguranje ili posreduju ili posluju u svojstvu agenata za životno osiguranje:

- a) Klijent obavlja transakciju koja rezultira u sumnjivom povećanju investicijskih doprinosa;
- b) Klijent otkazuje investiciju ili osiguranje ubrzo nakon kupovine;
- c) Trajanje ugovora o životnom osiguranju kraće je od tri godine;
- d) Transakcija uključuje korištenje i plaćanje činidbene garancije, što dovodi do prekograničnog plaćanja;
- e) Osiguranik prihvaća vrlo nepovoljne uslove, koji se ne dovode u vezu sa zdravljem ili godinama klijenta;
- f) Plaćanje velikih iznosa osiguranja;
- g) Zahtjev korisnika osiguranja da se novac od osiguranja ili povraćaj premija osiguranja isplati u gotovini u slučaju da je u pitanju veliki iznos;
- h) Veliki iznosi osiguranja za više polisa osiguranja, koje su skopljene u kraćem vremenskom periodu, plaćaju se u gotovini;
- i) Postoji sumnja da su polise osiguranja zaključene na lažna imena, na imena drugih osoba ili su prijavljene lažne adrese;
- j) Jedna osoba je vlasnik većeg broja polisa kod različitih osiguravajućih društava, naročito ukoliko su ugovori o osiguranju sklapani u kraćem vremenskom periodu;
- k) Otkazivanje polise osiguranja ubrzo nakon sklapanja ugovora o osiguranju, posebno kada se radi o polici sa visokom premijom;

- l) Klijent zahtijeva da nadoknadu iz osiguranja, novac koji potražuje po osnovu nadoknade u slučaju otkazivanja polise ili preplaćeni iznos premije osiguranja bude isplaćen trećoj strani ili transferiran na račun fizičke ili pravne osobe na teritoriji države u kojoj se ne primjenjuju strogi standardi u oblasti sprečavanja pranja novca ili u kojoj su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka;
- m) Klijent prihvata nepovoljne uslove u ugovoru o osiguranju s obzirom na njegovo zdravstveno stanje ili starosnu dob;
- n) Firme koji su vlasnici polisa osiguranja u ime zaposlenih radnika plaćaju neobičajeno velike premije osiguranja ili otkazuju polise u veoma kratkom periodu od datuma sklapanja ugovora o osiguranju;
- o) Firme kupuju polise životnog osiguranja za zaposlene, a broj zaposlenih je manji od broja kupljenih polisa; polise se izdaju i na osobe koje nisu zaposlene u firmi;
- p) Ugovor o osiguranju sklapa osoba koja se bavila nezakonitim aktivnostima u prošlosti ili ugovor o osiguranju sklapa osoba koje se sa takvom osobom može na neki način povezati;
- r) Ugovarač osiguranja ili osiguranik insistira na tajnosti transakcije, tj. da se iznos premije osiguranja ili suma osiguranja ne prijavi FOO usprkos činjenicama da je to zakonska obaveza osiguravača. Klijent molbom ili podmićivanjem pokušava da uvjeri službenike osiguravajućeg društva da protivno zakonu zastupa njegove interese.
- h) Kupovina vrijednosnih papira koja se obavlja sredstvima položenim na više računa u različitim bankama;
- i) Klijent ima lošu reputaciju, poznate su njegove nezakonite aktivnosti iz prošlosti ili se njegova prošlost ne može provjeriti;
- j) Klijent je spreman da ulaže novac u neprofitabilne vrijednosne papire i investicije;
- k) Klijent ulaže u prvorazredne ili u vrlo profitabilne vrijednosne papire sa dobrim prinosima, a ne pokazuje interes za rezultate ili ih iznenada bez razloga prodaje;
- l) Klijent pokazuje interes za kupovinu vrijednosnih papira za velike iznose bez posebnih analiza ili savjeta brokera ili investicijskih menadžera, a takva transakcija nema jasnu finansijsku svrhu;
- m) Preknjižavanje vrijednosnih papira u vidu poklona osobama koja nisu u srodstvu ili prijenos - poklon vrijednosnih papira od strane zaposlenih osoba u korist rukovodstva firme u kojoj rade ili drugih fizičkih osoba gdje se pojavljuje masovno odricanje nad vlasništvom;
- n) Transakcija koju klijent želi da obavi nije u skladu sa finansijskim stanjem i poslovanjem klijenta;
- o) Klijent često mijenja brokerske kuće u nastojanju da prikrije obim svog poslovanja i finansijsko stanje;
- p) Trgovanje i transakcije koje se obavljaju preko brokersko-dilerske kuće, koja je u prethodnom periodu bila kažnjavana od strane Komisije za vrjednosne papire zbog neregularnog ili nepropisnog poslovanja.

Član 22.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - vrijednosni papiri)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji posluju sa vrijednosnim papirima:

- a) Računi koji su bili neaktivni odjednom se počnu koristiti za velike investicije, koje ne odgovaraju uobičajenoj investicijskoj praksi finansijske sposobnosti klijenta;
- b) Klijent želi da kupi određeni broj investicija novčanim uputnicama, putničkim čekovima, gotovinskim čekovima, bankovnim mjenicama ili nekim drugim bankovnim instrumentima, naročito u iznosima koji su jedva ispod praga za obaveznu identifikaciju ili prijavljivanje, a kada transakcija nije u skladu sa uobičajenom investicijskom praksom klijenta ili sa njegovom finansijskom sposobnosti;
- c) Klijent koristi brokersku kuću, odnosno firmu koja trguje vrijednosnim papirima, da drži sredstva koja se ne koriste za trgovanje vrijednosnim papirima ili derivativnim instrumentima, kao što su fjučersi i opcije, na duži vremenski period, a takva aktivnost ne odgovara uobičajenoj investicijskoj praksi klijenta ili njegovoj finansijskog sposobnosti;
- d) Klijent obavlja velike ili neobične transakcije vrijednosnim papirima u gotovini;
- e) Transferi sredstava ili vrijednosnih papira između računa za koje nije poznato da su povezani sa klijentom;
- f) Predložene transakcije će se finansirati putem međunarodnih elektronskih plaćanja, naročito ako transakcije uključuju države koje nemaju efektivan sistem za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- g) Ugovorene blok trgovine vrijednosnim papirima po cijenama očigledno nižim od realne tržišne vrijednosti u kojima se kupci pojavljuju sa pokrićem na

Član 23.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - mjenjačnice)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji obavljaju poslove mjenjačnice:

- a) Više povezanih gotovinskih transakcija u iznosima manjim od iznosa predviđenog za prijavljivanje gotovinskih transakcija na osnovu Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a koje ukupno prelaze navedni iznos;
- b) Klijent u velikim iznosima vrši zamjenu novčanica u većim apoenima za novčanice malih apoena ili zamjenu novčanica malih apoena za novčanice većih apoena u istoj valuti (usitnjavanje ili ukрупnjavanje novčanica), naručito ako takve transakcije nisu karakteristične za klijenta;
- c) Klijent vrši zamjenu oštećenih ili pohabanih novčanica u značajnom iznosu;
- d) Klijent predaje mjenjaču za zamjenu neprebrojan novac. Nakon prebrojavanja klijent smanjuje iznos transakcije na iznos koji je nešto ispod limita za koji postoji zakonska obaveza prijavljivanja;
- e) Klijent vrši zamjenu veće količine novca iz jedne u drugu stranu valutu (konverzija većih iznosa);
- f) Klijent vrši učestale transakcije zamjene novca na iste i zaokružene iznose ili na iznose koji su nešto niži od iznosa za prijavljivanje po Zakonu;
- g) Klijent koji vrši zamjenu veće količine novca zahtijeva od mjenjača usitnjavanje transakcije na iznose koji ne podliježu prijavljivanju po Zakonu;
- h) Klijent vrši zamjenu veće količine novca i pri tome nije zainteresovan za tečaj koji mjenjač primjenjuje za

- transakciju niti za visinu provizije koju mjenjač primjenjuje;
- i) Klijent vrši transakcije zamjene novca na veće iznose kontinuirano ili u istim vremenskim intervalima (isti dan u sedmici, mjesecu i sl.);
  - j) Mjenjačnica ima saznanja da je stranka u toku istog dana i na drugim mjenjačkim mjestima vršila transakcije zamjene novca na veće iznose;
  - k) Klijent nudi mjenjaču poklon, novac ili uslugu za pružanje usluge mjenjačkog posla;
  - l) Klijent obavlja transakciju u pratnji osobe, koja očigledno nadzire ponašanje klijenta ili instistira da se transakcija brzo obavi;
  - m) Klijent protestuje da na zahtjev mjenjača pruži dokument za ličnu identifikaciju;
  - n) Klijent se interesuje na koji način može da izvrši zamjenu veće količine novca bez podnošenja na uvid ličnog dokumenta u svrhu identifikacije klijenta.

Član 24.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - notari)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike notare:

- a) Stranka prekida odnos po ovlaštenju zbog zahtjeva za dodatnim pojašnjenjima ili dodatnom dokumentacijom, bez drugih utemeljenih razloga;
- b) Stranka neobičajeno dobro poznaje propise u vezi sa prijavljivanjem sumnjive transakcije, brzo potvrđuje da su njena sredstva čista;
- c) Stranka je državljanin države preko koje se obavlja promet narkoticima ili ima sjedište, odnosno adresu, u državi u kojoj se ne provode propisi za sprečavanje pranja novca;
- d) Stranka se pojavljuje sa većom količinom gotovog novca, zlata ili vrijednosnih papira koje pokušava deponovati ili predati za obavljanje određene transakcije ili pravnog posla, na način koji je neobičajan za redovno finansijsko poslovanje ili uz vidljivo nastojanje zaobilaženja finansijskih institucija;
- e) Stranka zahijeva savjet za neuobičajene transakcije ili usluge u cilju očiglednog prikrivanja nezakonitog porijekla sredstava;
- f) Stranka izbjegava da traži uslugu od notara na čijem službenom području živi ili čiji je uobičajeni klijent, i zahtjeva uslugu od drugih notara, iako bi tražena usluga bez problema mogla biti realizovana od strane notara čija je stranka stalni klijent ili čijem službenom području pripada, a ni stranka, ni drugi notar nemaju adekvatno objašnjenje za takav postupak;
- g) Stranka kupuje nekretnine na ime svojih rođaka, prijatelja, poslovnih saradnika;
- h) Stranka prodaje nepokretnost u relativno kratkom roku, iako je pri samoj prodaji sasvim vidljivo da će za stranku ovo biti poslovni gubitak;
- i) Stranka u kratkom vremenskom periodu obavi više kupovina nekretnina bez ekonomskih ili pravno utemeljenih razloga;
- j) Stranka zahtjeva da se sklopi kupoprodajni ugovor u velikom iznosu (gdje se ona pojavljuje u ulozi kupca), a nakon realizacije prvog dijela poslovne transakcije iz ugovora, stranka odustaje od kupovine, tačnije traži raskid ugovora, iako je poznato da stranka ima dovoljno finansijskih sredstava za realizaciju kupoprodajnog ugovora;
- k) U predugovoru se zahtjeva od notara unošenje nesrazmjerno više cijene od realno tržišne;

- l) Stranka daje nejasna objašnjenja o izvoru prihoda ili gotovog novca koje koristi pri kupovini nekretnina;
- m) Stranka kupuje nekretnine sa gotovinom za sebe, članove porodice i treće osobe, koji prelaze ukupni iznos 100.000,00 KM;
- n) Stranka koja je poznata iz javnog života kupuje nekretnine u većim iznosima, čija vrijednost odstupa od njegovog imovinskog stanja;
- o) Stranka koja kupuje nekretnine mlade je životne dobi, a za koju je vidljivo da raspolaže luksuznim statusnim simbolima (skupocjeni automobili, motocikli, plovila, satovi i dr.);
- p) Stranke fizičke ili pravne osobe raspituju se ili obavljaju transakcije sa nekretninama za fizičke ili pravne osobe, rezidente i nerezidente, koji su iz *off shore* destinacija ili za *off shore* kompanije, kao i država poznatih po proizvodnji i distribuciji narkotika, država koji nemaju uređen sistem sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 25.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - lizing društva)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike lizing društva:

- a) Klijent predaje zahtjev za odobrenje finansijskog lizinga koji sadrži nepotpune ili netačne podatke sa očiglednom namjerom da prikrije osnovne informacije u vezi sa identitetom ili poslovnom aktivnošću;
- b) Lizing posao u kojem se vlasnici i direktori pravnih lica, ili lica za čiji račun se lizing posao obavlja nikad ne pojavljuju osobno, čak ni za potpisivanje ugovora, umjesto njih, obavljaju druge osobe sa posebnom (ad hoc) punomoći, a sve uz opravdanja koja nije moguće provjeriti (bolest, neodređene obaveze i dr.) ili daju ovlaštenja trećim osobama da bi izbjegli direktan kontakt sa službenicima lizing društava;
- c) Zahtjev za finansijski lizing koji se ne čini opravdanim u smislu namjene opreme ili u odnosu na poslovnu aktivnost klijenta (na primer očigledna disproporcija između veličine investicije i vrste posla primaoca lizinga ili slučaj kada oprema koja se uzima po ugovoru o lizingu po svom tipu nije primjerena poslovnoj aktivnosti stranke ili poslovnoj aktivnosti kojom stranka namjerava da se bavi);
- d) Isporučilac predmeta lizinga vrši isporuke parcijalno kako bi izbjegao iznos transakcije koja podliježe izvještavanju FOO. U slučaju kada isporučilac, u dogovoru sa primateljem lizinga, isporučuje opremu preko više lizing društava, u cilju otklanjanja ovog rizika bitno je utvrditi slijedeće: da je isporučena oprema u potpunosti kompletirana ili da isporučena roba predstavlja dopunu ranije uvezene opreme koju korisnik lizinga već koristi (na primjer rezervni dijelovi za tekuće održavanje);
- e) Posao lizinga opreme kada se oprema nudi po cijeni koja značajno odstupa od stvarne tržišne cijene za tu opremu;
- f) Isporučilac predmeta lizinga nije ni proizvođač niti poznat kao prodavac opreme ili robe koja je predmet lizinga;
- g) Lizing posao za polovnu opremu koja nema veze sa redovnom poslovnom aktivnosti isporučiooca predmeta lizinga i isporučitelja predmeta lizinga se pri tome ne bavi prodajom ove vrste opreme lizinga (bilo polovne ili nove);

- h) Poslovi lizinga za koje treća strana pruža garanciju (jamstvo, hipoteka, zalog i sl.) kada nije jasna veza između korisnika lizinga i osoba koje nudi garanciju, niti razlozi zbog kojih se nudi garancija korisniku lizinga;
- i) Poslovi lizinga u kojima postoji odredba o reotkupu predmeta lizinga od strane isporučioaca, a koju isporučilac spontano nudi po netržišnim uvjetima, posebno kada isporučilac predmeta lizinga nije od ranije poznat toj lizing kompaniji;
- j) Primalac ili isporučilac predmeta lizinga nerado daje informacije o sebi, svom poslovanju i poslovnom odnosu sa ostalim lizing kompanijama, posebno kada prikrivanje tih informacija onemogućava pristup boljim uslovima za sklapanje lizing poslova;
- k) Stranka se bez opravdanog razloga obraća lizing kompanijama ili njihovim filijalama koje su udaljene od sjedišta firme stranke;
- l) Stranka bez očiglednog razloga često vrši plaćanja iz druge filijale/sa drugog računa od onog koji je naveden u originalu ugovora;
- m) Stranka podnosi zahtjev za odobravanje lizinga na bazi garancije koju je izdala ili za koju je osigurala pokriće banka sumnjivog boniteta, banka iz *off shore* zemlje, banka iz države preko koje se obavlja promet narkoticima ili banka iz države u kojoj se ne sprovode propisi za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- n) Stranka bez valjanih razloga nudi udio u lizing poslu koje je znatno veće od sume koja je uobičajena na lizing tržištu;
- o) Stranke koje realizuju posao lizinga uplatama gotovog novca ili čekovima prije nego transakcijama preko bankovnog računa;
- p) Stranka otplaćuje dug po ugovoru o lizingu sredstvima koja se transferišu iz inostranstva sa računa banaka koje se nalaze u onim zemljama u kojima se ne primjenjuju standardi u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma ili iz zemalja u kojima su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka;
- r) Stranka potpisuje ugovor o finansijskom lizingu u pratnji osobe/a koje očigledno nadzire/u ponašanje stranke ili insistira da se posao brzo obavi;
- s) Stranka daje na vid samo kopije dokumenta za potrebe osobne identifikacije stranke ili dokumenta koja su izdata u inostranstvu i čiju autentičnost nije moguće lako provjeriti iz objektivnih razloga;
- t) Stranka neuobičajeno dobro poznaje zakonske propise u vezi sa sprečavanjem pranja novca i prijavljivanjem sumnjive transakcije, veoma je "pričljiva" u vezi sa temama koje se tiču pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, brzo potvrđuje da su sredstva kojima raspolaže "čista" i da nisu "oprana".

Član 26.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - revizori i računovođe)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike revizore i računovođe:

- a) Stranka ne poznaje dobro svoj posao, iz čega se zaključuje da ga uopšte ne obavlja ili ga obavlja u veoma ograničenom obimu;
- b) Revizoru nikad nije omogućeno da pregleda poslovne prostore ili proizvodne pogone stranke, iz čega se lako može naslutiti da se radi o fiktivnom poduzeću.
- c) Komplikovana/složena organizaciona struktura korporacije koja, u odnosu na djelatnost, nije efikasna, a samim tim ni ekonomski opravdana;
- d) Osnivanje pravne osobe bez posebnog, poslovno opravdanog razloga;
- e) Naručilac unaprijed plaća posao koji još nije dogovoren, odnosno, malo je vjerovatno da će i biti realizovan;
- f) Velike, nepojašnjene oscilacije u prihodima, odnosno, neuobičajeno visoki prihodi u odnosu na rashode;
- g) Stranka, u suprotnosti sa poslovnom praksom, moli da revizor za nju, u svoje ime i za svoj račun, obavi transakciju;
- h) Neuobičajene transakcije, najčešće sa povezanim osobama ili osobama koja odstupaju od običnih stranaka (npr. plaćanja fizičkim osobama);
- i) O transakcijama nema nikakvih dokaza (informacija, pojašnjenja), ili ti dokazi nisu zadovoljavajući;
- j) Knjižene transakcija na osnovu nevjerodostojne i nekompletne dokumentacije;
- k) Transakcije sa pravnim osobama čiji je identitet stvarnih vlasnika teško utvrditi;
- l) Gotovinsko poslovanje je u velikoj mjeri zastupljeno kod pravne osobe koja se bavi djelatnošću za koju je karakteristično da je gotovinsko plaćanje neuobičajen vid realizacije poslovnih transakcija;
- m) Plaćanja za nedefinirane radnje, odnosno, plaćanja koja odstupaju od uobičajenih plaćanja;
- n) Česta putovanja u inostranstvo koja su, posmatrajući poslovanje te pravne osobe, nepotrebna, tačnije neuobičajena;
- o) Pravna osoba ima nekoliko evidentiranih pojedinačnih transakcija koje su, gledajući ostale transakcije, neuobičajeno velike;
- p) Obavljanje gotovinske transakcije ispod granice za koju je predviđena identifikacija;
- r) Uglavnom se gotovinsko poslovanje, obavlja ispod granice za koju je predviđeno obavještanje transakcije FOO-u;
- s) Zaključenje ugovora o životnom osiguranju, sa plaćanjem jednokratne premije, i prijevremeni raskid ugovora bez opravdanog razloga;
- t) Poslovanje sa subjektima iz država preko kojih se obavlja promet narkoticima ili iz države u kojoj se ne sprovode propisi za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- u) Stranka vrši dokapitalizaciju poduzeća bez ekonomski opravdanog razloga;
- v) Stranka nema evidenciju redovnih ili po ugovoru zaposlenih radnika, što je neuobičajeno za djelatnost koju obavlja;
- z) Stranka ne zna pouzdano gdje se nalazi njena poslovna dokumentacija;
- aa) Stranka često, i bez utemeljenog razloga, mijenja osobu(e), koja(e) za nju obavlja(ju) računovodstvene poslove;
- bb) Stranka, u suprotnosti sa poslovnom praksom, moli da računovođa za nju, u svoje ime i za svoj račun, obavi transakciju;
- cc) Raskid ugovora o saradnji zbog zahtjeva za dodatnim objašnjenjima realizacije (ili najave realizacije) određenih transakcija, bez drugih utemeljenih razloga;
- dd) Velike, nepojašnjene oscilacije u prihodima, odnosno, neuobičajeno visoki prihodi u odnosu na poslovne rashode;

- ee) Nedovoljno objašnjen jednokratni prihod, koji dostiže 10 puta prosječne jednomjesečne realizacije u prethodnoj godini u istoj djelatnosti, a bez povećanog obima poslovanja;
- ff) Poslovanje stranke sa subjektima iz država preko kojih se obavlja promet narkoticima ili iz države u kojoj se ne sprovode propisi za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- gg) Poslovanje stranke sa subjektima iz država koje su poznate kao "poreski raj" (npr. plaćanje troškova savjetovanja ili troškova za istraživanje društava koja ne obavljaju ili ne smiju obavljati trgovinske ili proizvodne djelatnosti u državi u kojoj su registrovani);
- hh) Prilivi sa računa u inostranstvu ili odlivi na račune u inostranstvu, gdje stranka nema poslovnog partnera;
- ii) Česta nelogična plaćanja prema kćerka firmi ili drugačije povezanim društvima, ili plaćanja fizičkim osobama;
- jj) Prijevremeno gotovinsko otplaćivanje kredita ili pozajmica;
- kk) Plaćanja za nedefinirane usluge;
- ll) Stranka sklopi ugovor o životnom osiguranju sa plaćanjem jednokratne premije, a zatim, bez utemeljenog razloga, prijevremeno raskine ugovor;
- mm) O transakcijama nema nikakvih dokaza, odnosno transakcije su bez jasnog osnova;
- nn) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, se bavi poslom koji uključuje značajan broj gotovinskih transakcija ili gotovinskih iznosa;
- oo) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, koristi složenu poslovnu strukturu bez očiglednog poslovnog ili drugog opravdanog razloga, naročito ukoliko se stvarni vlasnik kompanije ne može utvrditi;
- pp) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, ima sjedište ili posluje putem visoko-rizičnih ili u visoko rizičnim državama;
- rr) Stranka govori ili priznaje da je upletena u nezakonite poslove;
- ss) Stranka ne želi da joj se pošta upućuje na adresu u zemlji;
- tt) Stranka neočekivano pokazuje veliko zanimanje za kontrole i politike njihovog provođenja;
- uu) Stranka je tajna i protivni se direktnom susretu;
- vv) Strankin privatni ili službeni telefonski broj je isključen ili je nepostojeći;
- zz) Stranka je uključena u poslove koji nisu karakteristični za njeno poslovanje;
- aaa) Stranka bez posebnog razloga insistira za brzim izvođenjem posla ili transakcije;
- bbb) Stranka je nedavno uspostavila više poslovnih odnosa s različitim finansijskim institucijama;
- ccc) Stranka upotrebljava druge vrste poštanskih adresa umjesto adrese ulice, što nije uobičajeno za navedeno mjesto ili područje;
- ddd) Stranka nudi novac, poklone ili druge neuobičajene pogodnosti kao protivuslugu za izvođenje vidljivo neuobičajenog ili sumnjivog posla;
- eee) Stranka je pod istragom za krivično djelo pranja novca ili finansiranja terorizma;
- fff) Stranka želi uvjeriti zaposlenoga da ne ispuni neki od dokumenata, koji je potreban za izvođenje posla ili transakcije;
- ggg) Strankino postupanje u vezi sa zahtjevom o obavještanju ukazuje o njenoj želji da izbjegne ispuniti ovu obavezu;
- hhh) Stranka vrlo dobro poznaje pravila o obavještanju o sumnjivim transakcijama;
- iii) Stranka djeluje kao da je vrlo dobro upoznata s predmetima, koji se odnose na pranje novca i finansiranje terorizma;
- jjj) Stranka započinje sama od sebe brzo zaključivati, da su sredstva "čista" i nisu "oprana";
- kkk) Stranka pruža sumnjive ili nejasne informacije;
- lll) Stranka podnosi na uvid neodgovarajuće isprave, odnosno dokumenta, koja pokazuju da su falsifikovani, preuređeni ili nepravilni;
- mmm) Sve identifikacione isprave su izdate u inostranstvu, odnosno njihovu je vjerodostojnost teško provjeriti;
- nnn) Sve priložene identifikacione isprave su nove, odnosno izdate su prije kratkog vremena;
- ooo) Poslovni odnos ili transakcija uključuju i neprofitne ili dobrotvorne organizacije, a za što ne postoji pravi ekonomski razlog;
- ppp) Stranka upotrebljava platežna sredstva, koja su izdata u drugoj državi, iako u toj državi ne obavlja djelatnost, odnosno nema ni stalno niti privremeno prebivalište u njoj;
- rrr) Stranka živi preko svojih realnih mogućnosti;
- sss) Stranka prima plaćanja iz nepoznatih izvora;
- ttt) Stranka u računovodstvenim izjavama evidentira nepostojeće ili već naplaćene dugove;
- uuu) Stranka nema zaposlenih, što nije uobičajeno za način njenoga poslovanja;
- vvv) Stranka raspolaže s opsežnom imovinom (plovila, luksuzni automobili, apartmanima za stanovanje i rezidencije), koja ne spada u uobičajene okvire poslovanja društva odnosno struke;
- zzz) Stranci ispostavljaju račune za pružene usluge društva ili organizacije koje imaju sjedište u državama, u kojima ne postoji odgovarajuće zakonodavstvo za sprečavanje pranja novca i koje su poznate kao porezne oaze, odnosno imaju bankarski sistem koji dozvoljava veliku tajnost stranaka.

POGLAVLJE IV - INFORMACIJE, PODACI I DOKUMENTI KOJI SU POTREBNI ZA IDENTIFIKACIJU KLIJENATA I TRANSAKCIJA

Član 27.

(Identifikacija fizičkih lica)

Identifikacija fizičkog lica obavit će se preko lične karte, vozačke dozvole ili pasoša.

Član 28.

(Identifikacija pravnih lica)

Identifikacija pravnog lica obavit će se preko dokumenata koji će sadržavati:

- a) Dokaz o njegovom pravnom statusu - izvod iz upisnika kojeg vodi institucija zadužena za registraciju;
- b) Identifikacijski broj dodijeljen od strane poreskog organa;
- c) Finansijske izvještaje o poslovanju;
- d) Dokumente u kojima se opisuju osnovne poslovne aktivnosti klijenta;
- e) Uzorak ovlaštenih potpisnika;
- f) Informacije o ovlaštenim predstavnicima i njihove identifikacione dokumente, u skladu sa članom 27. ovog Pravilnika, kao i uzorke njihovih potpisa.

Član 29.

(Korištenje kopija za identifikaciju)

- (1) Za sve originalne dokumente koji se ne mogu ostaviti kod obveznika, obveznik će izvršiti uvid, te iste kopirati ili skenirati.
- (2) Ukoliko se dokumenti kopiraju, na kopiji obveznik svojim potpisom i pečatom potvrđuje istovjetnost sa originalnim dokumentima.
- (3) Ukoliko se dokumenti skeniraju, sistem u kojem su pohranjeni mora omogućiti generiranje podataka o licu koje je izvršilo skeniranje, vremenu i mjestu.
- (4) U slučaju stranih dokumenta koji nisu napisani na jednom od jezika koji se koriste u Bosni i Hercegovini, obveznik će od klijenta pribaviti prevod ovjeren od strane ovlaštenog sudskog tumača.

Član 30.

(Provjera identifikacionih dokumenata)

Obveznici će voditi računa o valjanosti i relevantnosti informacija, podataka i dokumentacije, koji su temelj za identifikaciju klijenta, tako što će vršiti redovite provjere postojećih dokumenata za vrijeme trajanja poslovnog odnosa. U slučaju značajnih transakcija, značajnih izmjena u načinu obavljanja transakcija od strane klijenta, ili drugih značajnih promjena zbog kojih se javlja potreba za ponovnom provjerom odnosa s klijentom, trebaju se zahtijevati i/ili prikupiti nove ili dodatne informacije za identifikaciju.

Član 31.

(Informacije koje se traže za transfer novca ili vrijednosti)

Informacije koje se traže za transfer novca ili vrijednosti sadržavat će sljedeće pune podatke o platiocu:

- a) Prezime;
- b) Ime;
- c) Srednji inicijali ili očevo ime;
- d) Jedinствeni matični broj za rezidente ili lični identifikacijski broj za nerezidente;
- e) Državljanstvo;
- f) Adresa;
- g) Broj računa, a u slučaju da platalac nema broj računa, pružalac usluge plaćanja zamijenit će ga jedinstvenim identifikatorom, koji omogućava povezivanje transakcije i platioca.

Član 32.

(Dodatne informacije za identifikaciju koje su neophodne u skladu sa drugim propisima)

- (1) Pored onoga što Zakon predviđa za identifikaciju klijenta, kao i ovaj Pravilnik i odluke i smjernice tijela nadležnih za regulisanje i nadzor banaka, osiguravajućih kuća i advokata, kao i tijela koja su nadležna za nadzor drugih obveznika, obveznik može zahtijevati dodatne informacije, podatke i dokumentaciju, a kako bi ispunio obavezu identifikacije.
- (2) Ostali zakoni i propisi mogu predvidjeti strožiju obavezu identifikacije, u kojem slučaju će se primjenjivati te odredbe.

Član 33.

(Korištenje softvera za identifikaciju klijenata)

Finansijske institucije mogu koristiti softverske programe koji će im pomoći u identifikiranju klijenata i u prikupljanju i analizi informacija, podataka i dokumentacije, koji su relevantni za identifikaciju klijenata i transakcija, te prilikom utvrđivanja rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

POGLAVLJE V - INFORMACIJE, PODACI I DOKUMENTACIJA KOJI ĆE SE PROSLIJEDITI FOO-U

Član 34.

(Informacije koje su potrebne za sve izvještaje prema FOO-u)

- (1) Obveznik je dužan dostaviti FOO-u informacije o sljedećim stavkama, pored onoga što je predviđeno u članu 54. stav (1) Zakona.
- (2) Informacije o obvezniku koji dostavlja informacije:
  - a) Ime;
  - b) Registarski broj;
  - c) Adresa;
  - d) Kontakt osoba;
  - e) Telefon;
  - f) Faks;
  - g) Email;
  - h) Kategorija obveznika u skladu sa članom 4. Zakona (banka, osiguravajuća kuća, itd);
  - i) Datum izvještaja;
  - j) Broj strana (ako je u pismenoj formi).
- (3) Opće informacije o transakciji:
  - a) Broj(evi) računa, u zavisnosti od slučaja;
  - b) Broj(evi) transakcije/a, u zavisnosti od slučaja;
  - c) Datum i vrijeme obavljanja transakcije;
  - d) Iznos transakcije i valuta u kojoj je obavljena transakcija;
  - e) Način obavljanja transakcije;
  - f) Strane u transakciji;
  - g) Da li je transakcija obavljena ili je obveznik odbio da uspostavi poslovni odnos, odnosno da obavi transakciju.
- (4) Informacije o klijentu i stranama u transakciji - fizičko lice:
  - a) Prezime;
  - b) Ime;
  - c) Srednji inicijali ili očevo ime;
  - d) Jedinствeni matični broj za rezidente ili lični identifikacijski broj za nerezidente;
  - e) Državljanstvo.
- (5) Informacije o klijentu i stranama u transakciji - pravno lice:
  - a) Naziv;
  - b) Registarski broj;
  - c) Stalna adresa.

Član 35.

(Informacije koje su potrebne za izvještaje prema FOO-u u vezi sa sumnjivim transakcijama, klijentima i osobama)

- (1) Dodatne informacije o klijentu i transakciji:
  - a) Datum rođenja;
  - b) Državljanstvo;
  - c) Stalna adresa;
  - d) Adresa;
  - e) Telefon;
  - f) Faks;
  - g) Email;
  - h) Zanimanje, poslovna aktivnost, vrsta poslovanja;
  - i) Mjesto poslovne aktivnosti;
  - j) Razlozi za uspostavljanje poslovnog odnosa ili za obavljanje transakcije, i informacije o aktivnostima klijenta;
  - k) Svrha transakcije, te ime, prezime i adresa, ili ime firme i sjedište lica prema kojem je transakcija usmjerena;
  - l) Ime i prezime ili firma i sjedište lica koje šalje nalog, u slučaju transfera iz inostranstva;
  - m) Informacije o izvoru novca ili imovine koja je predmet transakcije.

- (2) Informacije o trećim licima koja su uključena u transakciju (opunomoćenik, remitent, osigurano lice, itd.) - fizičko lice:
- Prezime;
  - Ime;
  - Srednji inicijali ili očevo ime;
  - Jedinstveni matični broj za rezidente ili lični identifikacijski broj za nerezidente;
  - Datum rođenja;
  - Državljanstvo;
  - Stalna adresa;
  - Telefon;
  - Faks;
  - Profesija/poslovna aktivnost.
- (3) Informacije o trećim licima koja su uključena (opunomoćenik, remitent, osigurano lice, itd.) - pravno lice:
- Naziv;
  - Registarski broj;
  - Stalna adresa;
  - Telefon;
  - Faks;
  - Email.
- (4) Opis sumnje (zašto su činjenične okolnosti sumnjive):
U postupku utvrđivanja postojanja elemenata za kvalifikaciju određene transakcije ili osobe sumnjivim treba navesti indikatore za sumnju u vezi sa listom pokazatelja sumnjivih transakcija i u skladu sa principom *upoznaj svog klijenta*.
- (5) Prilozi
- Identifikacijski dokumenti (pasoš, lična karta, itd.)
  - Izvodi po računu
  - Platni nalog ili nalozi
  - Ostali relevantni dokumenti

Član 36.

(Kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja klijenta)

- FOO može pismeno naložiti obvezniku kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja klijenta u skladu sa članom 60. Zakona.
- U slučaju da se izda pismeni nalog "kontinuiranog praćenja finansijskog poslovanja klijenta" od strane FOO, obveznik je dužan redovno obavještavati pismenim putem FOO o svakoj transakciji ili poslovima koje kod obveznika izvrše ili imaju namjeru da izvrše osobe iz naloga.
- Nalog za kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja klijenta se izdaje na rok određen članom 60. stav (3) Zakona.
- Po isteku datog roka ukoliko FOO ne izda pismeni nalog o produženju naloga "kontinuiranog praćenja finansijskog poslovanja klijenta" dati nalog prestaje da vrijedi i obaveza obveznika da pismeno obavještava FOO prestaje.

POGLAVLJE VI - POVEZANE TRANSAKCIJE

Član 37.

(Objašnjenje za otkrivanje povezanih transakcija)

Kako bi se otkrile transakcije koje se vrše u manjim iznosima, a koje ne prelaze prag predviđen članovima 6. i 15. Zakona s ciljem izbjegavanja identifikacije i prijavljivanja, neophodno je utvrditi takve transakcije, koje su potekle ili su mogle poteći od većeg iznosa.

Član 38.

(Vremenski period za povezanu transakciju - kraći od 24 sata)

Pored opće definicije povezane transakcije iz člana 3. alineja d) Zakona, obveznik je dužan da sve transakcije koje su obavljene između platioca (ili njegovog zastupnika) i primaoca unutar perioda od dvadeset i četiri sata smatra povezanim transakcijama.

Član 39.

(Vremenski period za povezanu transakciju - duži od 24 sata)

Transakcije će se smatrati povezanim iako su obavljene u periodu koji je duži od dvadeset i četiri sata ako obveznik može ustanoviti da svaka transakcija predstavlja jednu u nizu povezanih transakcija.

POGLAVLJE VII - IZUZEĆE OBVEZNIKA OD OBAVEZE PRIJAVLJIVANJA VELIKIH I POVEZANIH GOTOVINSKIH TRANSAKCIJA FOO-u

Član 40.

(Objašnjenje vezano za izuzeće od obaveze prijavljivanja velikih gotovinskih transakcija)

- Izuzeće od obaveze prijavljivanja velikih i povezanih gotovinskih transakcija ima za cilj da se smanji broj prijava o čestim gotovinskim transakcijama koje su dio uobičajenih poslovnih aktivnosti uspješnih klijenata koji zakonski posluju, i čije aktivnosti su poznate obvezniku, i na taj način pojednostavi obaveza prijavljivanja i pruže kvalitetnije informacije FOO-u.
- Izuzeće od obaveze prijavljivanja ne odnosi se na identifikaciju, vođenje evidencije i ostale obaveze obveznika, u skladu sa Zakonom.

Član 41.

(Konsultacije sa FOO-om u vezi sa neprijavlivanjem)

Neprijavlivanje gotovinskih transakcija biće dozvoljeno samo u slučajevima predviđenim ovim Pravilnikom. Ako je nejasno da li treba prijaviti neku gotovinsku transakciju, obveznik je dužan da kontaktira FOO za savjet, te će postupiti u skladu sa odredbama Pravilnika.

Član 42.

(Sumnjive transakcije za FOO)

- FOO-u će se uvijek prijaviti sumnjiva transakcija ili klijent.
- Ako je velika ili povezana gotovinska transakcija koja je ispod praga propisanog članom 6. stav (1) tač. b) Zakona također sumnjiva, ista će se prijaviti FOO-u.

Član 43.

(Izuzeće od prijavljivanja velikih gotovinskih transakcija)

Prijavlivanje velikih ili povezanih gotovinskih transakcija neće biti potrebno ako je transakcija obavljena:

- Od strane organa Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, ili neke organizacije sa javnim ovlastima;
- Između obveznika i klijenata iz člana 4. tač. a) (banka), b) (društva za osiguranje, društva za posredovanje u osiguranju, društva za zastupanje u osiguranju i zastupnici u osiguranju) i g) (investicijska i penzionarna društva i fondovi, nezavisno od pravne forme) Zakona, sa sjedištem ili institucijama majkama u nekoj od država članica EU ili u državi koja, prema informacijama FOO-a, međunarodnih organizacija i drugih kompetentnih međunarodnih tijela, ispunjava međunarodno prihvaćene standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, i kao takva je označena od strane Ministra, te se radi o transakciji iz člana 6. stav (1) tač. a) i b), člana 15. st. (4), (5) i (6) Zakona;
- Između obveznika iz člana 4. tačka a) (banka) i obveznika iz člana 4. tač. b), e), g) i h) (klijent) Zakona, pod uslovom da je:
  - Klijent otvorio račun ili uspostavio poslovni odnos sa bankom više od 12 mjeseci prije gotovinske transakcije koja ispunjava kriterije za izuzeće od obaveze prijavljivanja,

- 2) Gotovinska transakcija polaganje na, ili podizanje sa računa klijenta, a račun je bio otvoren za uobičajene poslovne aktivnosti klijenta, i
- 3) Iznos i valuta gotovinske transakcije uobičajena za transakcijsku aktivnost klijenta;
- d) Između obveznika iz člana 4. tačka a) (banka) i klijenta, osim onih iz prethodne tačke c), pod uslovom da je:
  - 1) Klijent pravno lice koje je registrovano u Bosni i Hercegovini za veleprodaju i maloprodaju,
  - 2) Klijent otvorio račun ili uspostavio poslovni odnos sa bankom više od 12 mjeseci prije gotovinske transakcije koja ispunjava kriterije za izuzeće od obaveze prijavljivanja,
  - 3) Gotovinska transakcija polaganje na, ili podizanje sa računa klijenta, a račun je bio otvoren za uobičajene poslovne aktivnosti klijenta vezane za veleprodaju ili maloprodaju, ili za isplate plaća uposlenika klijenta,
  - 4) Iznos i valuta gotovinske transakcije uobičajena za poslovne aktivnosti veleprodaje ili maloprodaje klijenta, ili za isplate plaća uposlenika klijenta, i da je jedna od nekoliko redovitih i ponovljenih u sličnim iznosima u prethodno navedene svrhe,
  - 5) Nadležna osoba klijenta dostavila obvezniku pismenu izjavu kojom se potvrđuje mišljenje klijenta da takve velike i povezane gotovinske transakcije ispunjavaju kriterije za izuzeće u skladu sa ovim Pravilnikom, i
  - 6) Nadležna osoba obveznika dostavila FOO-u pismenu izjavu kojom ga obavještava o odluci o izuzeću gotovinskih transakcija dotičnog klijenta.

Član 44.

(Odstupanja za 50% i više od granice za izuzeće - prijaviti FOO-u)

Ako se gotovinska transakcija, koja se obavlja preko računa za koji su prethodne gotovinske transakcije bile predmet izuzeća u skladu sa ovim Pravilnikom, razlikuje za 50% i više vezano za iznos gotovinska transakcija bit će prijavljena FOO-u.

Član 45.

(Centralizovani registar za izuzeća)

- (1) Obveznik vodi centralizovani registar klijenata i njihovih računa, čije su gotovinske transakcije izuzete od obaveze prijavljivanja, te odluke obveznika o izuzeću.
- (2) Registar sadrži sljedeće informacije, podatke i dokumentaciju:
  - a) U koju kategoriju iz člana 43. ovog Pravilnika spada izuzeće,
  - b) Naziv, sjedište i registarski broj pravnog lica koje obavlja gotovinske transakcije ili pravnog lica u čije ime se obavlja transakcija,
  - c) Datum uspostavljanja poslovnog odnosa klijenta,
  - d) Opis svrhe gotovinskih transakcija, te da li se radi o dizanju sa računa ili polaganju na račun,
  - e) Opseg (minimalni i maksimalni iznosi) i valuta gotovinskih transakcija koje su predmet izuzeća,
  - f) Učestalost obavljanja transakcija (npr. jednom sedmično, jednom mjesečno, jednom godišnje, itd.)
  - g) Ime odgovorne osobe obveznika koji je donio odluku o izuzeću od obaveze prijavljivanja gotovinskih transakcija konkretnog klijenta.

- (3) Obveznik je dužan da redovno ažurira centralni registar klijenata i njihovih računa, te omogućiti FOO-u direktan i nesmetan pristup registru.

Član 46.

(Neispunjavanje kriterija za izuzeće - instrukcije FOO-a)

Ako FOO bude smatrao da gotovinske transakcije koje su evidentirane u registar izuzeća ne ispunjavaju kriterije za izuzeće, FOO će u pismenoj formi naložiti obvezniku da ili revidira izuzeće ili dostavi FOO-u izvještaje o velikim i povezanim gotovinskim transakcijama konkretnog klijenta, u skladu sa Zakonom.

Član 47.

(Godišnja provjera gotovinskih transakcija)

Obveznik jednom godišnje provjerava gotovinske transakcije koje su izuzete od obaveze prijavljivanja, kao i račune preko kojih su iste obavljane, a kako bi se utvrdilo da li transakcije ispunjavaju kriterije za izuzeće u skladu sa ovom odlukom i provjerila tačnost informacija u registru.

Član 48.

(Promijenjena izjava)

Ako informacije u registru izuzeća ne prikazuju obavljene gotovinske transakcije, obveznik će zatražiti od klijenta da dostavi novu pismenu izjavu u skladu sa članom 43. tačka d) alineja 1) ovog Pravilnika.

Član 49.

(Neispunjavanje kriterija za izuzeće - prijavljivanje od strane obveznika)

Ako obveznik bude smatrao da gotovinske transakcije konkretnog klijenta više ne ispunjavaju kriterije za izuzeće, iste će prijaviti FOO-u i informirati će ga da izuzeće više nije na snazi.

POGLAVLJE VIII - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 50.

(Usklađivanje internih pravnih akata)

Obveznici su dužni da usklade svoje interne pravne akte sa ovim Pravilnikom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 51.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o procjeni rizika podacima, informacijama, dokumentaciji, metodama identifikacije i ostalim minimalnim pokazateljima neophodnim za efikasnu provedbu odredbi Zakona o sprečavanju pranja novca ("Službeni glasnik BiH", broj 93/09).

Član 52.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu u roku od 8 dana od dana njegovog objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 22/15
23. aprila 2015. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

Aneks

Pravilnika o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

U skladu sa članom 6. ovog Pravilnika, a na osnovu Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14), u daljem tekstu navedene države, koje su države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora, te Radne grupe za finansijske mjere protiv pranja novca i koje su dužne da usvoje zakonske propise i procedure u finansijskom sektoru, koji su u skladu sa preporukama FATF-a u pogledu pranja novca i finansiranja terorizma, mogu se u svrhu ovog zakona smatrati državama koje

su prihvatile međunarodne standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a koji su isti ili strožiji od onih koji su u primjeni u Bosni i Hercegovini.

<i>Argentina</i>	<i>Latvija</i>
<i>Australija</i>	<i>Litvanija</i>
<i>Austrija</i>	<i>Makedonija</i>
<i>Albanija</i>	<i>Mađarska</i>
<i>Belgija</i>	<i>Meksiko</i>
<i>Brazil</i>	<i>Nizozemska</i>
<i>Bugarska</i>	<i>Njemačka</i>
<i>Kina</i>	<i>Norveška</i>
<i>Crna Gora</i>	<i>Novi Zeland</i>
<i>Češka</i>	<i>Poljska</i>
<i>Danska</i>	<i>Portugal</i>
<i>Indija</i>	<i>Rumunija</i>
<i>Estonija</i>	<i>Ruska Federacija</i>
<i>Finska</i>	<i>Singapur</i>
<i>Francuska</i>	<i>Sjedinjene Američke Države</i>
<i>Grčka</i>	<i>Slovačka</i>
<i>Hrvatska</i>	<i>Slovenija</i>
<i>Irska</i>	<i>Španija</i>
<i>Island</i>	<i>Srbija</i>
<i>Italija</i>	<i>Švedska</i>
<i>Japan</i>	<i>Švicarska</i>
<i>Južna Afrika</i>	<i>Turska</i>
<i>Južna Koreja</i>	<i>Ujedinjeno Kraljevstvo</i>
<i>Kanada</i>	

344

Na temelju članka 17. i članka 22. stavak 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), i članka 85. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14), na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 4. sjednici održanoj 23. travnja 2015. godine, donijelo je

NAPUTAK

O NAČINU POPUNE OBRAZACA I ELEKTRONIČKOG UNOSA PODATAKA ZA PRIJAVU NOVČANIH TRANSAKCIJA OD STRANE OBVEZNIKA

Članak 1.

(Predmet)

- Ovim Naputkom utvrđuje se način popune obrazaca i elektroničkog unosa podataka u postupku prijave novčanih transakcija Financijsko-obavještajnom odjelu Državne agencije za istrage i zaštitu, od strane obveznika iz članka 4. Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (u daljnjem tekstu: Zakon).
- Obveznici iz članka 4. od točke b) do točke o) Zakona će vršiti prijavljivanje na način propisan u članku 2. do članka 5. ovog Naputka.
- Obveznici iz članka 4. točke a) Zakona će vršiti prijavljivanje na način propisan u članku 6. ovog Naputka.
- Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu u Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 11/05, 58/14 i 60/14) i propisu donesenom na temelju Pravila bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

Članak 2.

(Način prijave novčane transakcije pismenim putem)

Popunjeni obrazac prijavljene novčane transakcije u pismenom obliku dostavlja se u zatvorenoj kovrti sa oznakom stupnja tajnosti "POVJERLJIVO", na adresu: Državna agencija za istrage i zaštitu, Financijsko-obavještajni odjel, ulica Nikole Tesle broj 59, Istočno Sarajevo. Istim stupnjom tajnosti označava se i popunjeni obrazac.

Članak 3.

(Uvjeti za elektroničku prijavu transakcije)

- Neophodni uvjeti za elektroničku prijavu novčane transakcije koje treba da ispunjava svaki obveznik su sljedeći:
  - računar sa operativnim sustavom (OS) Windows XP i Internet explorerom verzija 6.x ili novije verzije;
  - statička internet protokol (IP) adresa na Internetu.
- Da bi se pristupilo elektroničkoj prijavi transakcije, pored uvjeta iz stavka (1) ovog članka, neophodno je popuniti podatke o obvezniku, organizacijskoj jedinici obveznika i odgovornoj osobi obveznika.
  - Podatci o obvezniku:
    - Matični broj obveznika koji prijavljuje transakciju unosi se u polje "MB" i sastoji se od 13 brojeva.
    - Naziv obveznika unosi se u polje "Naziv".
  - Podatci o organizacijskoj jedinici obveznika:
    - Matični broj organizacijske jedinice obveznika koja je obavila transakciju unosi se u polje "MB niže organizacijske jedinice" i sastoji se od 13 brojeva.
    - Naziv niže organizacijske jedinice obveznika koja je obavila transakciju unosi se u polje "Naziv niže organizacijske jedinice".
  - Podatci o odgovornoj osobi obveznika:
    - Jedinstveni matični broj odgovorne osobe obveznika koji prijavljuje transakciju unosi se u polje "JMB" i sastoji se od 13 brojeva.
    - Ime i prezime odgovorne osobe obveznika koji prijavljuje transakciju unosi se u polje "Ime i prezime".
  - Osim podataka iz točki a), b) i c) ovog stavka, obveznik koji prijavljuje transakciju unosi i podatke o kontakt telefonu i faxu.
- Nakon ispunjavanja tehničkih uvjeta i unosa podataka, obveznik podnosi pismeni zahtjev Financijsko-obavještajnom odjelu Državne agencije za istrage i zaštitu na temelju kojeg se kreira korisnički nalog za aplikaciju.

Članak 4.

(Sadržaj prijave novčane transakcije)

U obrazac prijave novčane transakcije unose se podatci o obvezniku, odgovornoj osobi obveznika, podatci o transakcijama i podatci o klijentima obveznika.

Članak 5.

(Obrasci sa detaljnim naputcima)

- Sastavni dio ovog Naputka čini jedan opći obrazac za prijavu novčanih transakcija pismenim putem i 16 pojedinačnih obrazaca za prijavu novčanih transakcija pismenim i elektroničkim putem, sa detaljnim naputcima za njihovu popunu i koji se nalaze u Aneksu A koji je sastavni dio ovog Naputka.